Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist. exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo - Cod. Ettenheim-Münster 359

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio secunda

urn:nbn:de:bsz:31-132384

Visual Library

Utrum ad solas qualitates tertiae speciei sit Alteratio.

Quaestio secunda.

Pro quaestionis huius solutione percipienda notandum est ex tex. 7 lib. 7 phys. 97. explicit ad aliquam formam esse alterationem uno modo per se altero per accidens. Per se alteratio est ad illas formas quae sunt proprie contrariae mutuaque sunt inter se pugnant invicem agendo et patiendo. Per accidens alteratio est cum formae non sunt proprie contrariae nec invicem agunt et patiuntur sed tantummodo consequuntur ad eas quae contraria sunt et invicem agunt quo modo alteratio dicitur esse per accidens ad sanitudinem quae ex qualitate consurgit. Deinde alteratio per se iterum est duplex altera per se scilicet immediata altera per se secunda seu mediata. Immediata est ad qualitates quae contrariae sunt atque per se ipsas agunt ac patiuntur cuiusmodi sunt solae quatuor primae qualitates; mediata vero est secundum qualitates contrarias quidem sed quae non secundum se agunt ac patiuntur sed secundum primas ex quarum commixtione fiunt cuiusmodi sunt omnes qualitates sensibiles quae secundae vocantur ut colores sapores odoresque etc. In his quidem vera est per se alteratio

[Marginal notes:] Est ad aliquam formam alteratio. — Quae sit Alteratio per se. — Quae sit per accidens. — Alteratio per se duplex. — Quae sit Alteratio per se immediata. — Quae mediata.

cum sint contrariae ac pugnent, licet pugna eatenus
illis conveniat quatenus ex primis [illegible] pugnantibus
[illegible] orta sunt.

Conclusio 3a

Sit [illegible] e 3a Conclusio Ad qualitates 3ae speciei
[illegible] per se non e alteratio declarat et probat conclusio quam
[illegible] 3ae spe[cie]i sunt habitus et dispositiones habitus quidem
sunt corporis ut sanitas aegritudo pulchritudo deformi-
tas etc. quaedam animae quorum alii in simplici sunt differentia eorum
-n- alii sunt in intellectu ut sapientia prudentia etc. alii sunt in
appetitu ut virtutes morales omnium sunt habitus virtutum
ut fortitudo iustitia liberalitas etc. Quod ad corporis

Probat Ad corporis habitus non esse alterationem.

habitus alteratio non sit hac ratione probat Arist. omnis
habitus sive bonus sive vitiosus e ad aliquid [illegible] si ad alias
non e per se alteratio neque ad habitus ipsos erit alteratio
[illegible] non est neque alteratio nec ullus alius motus ad ea quae
ad aliquid ut ex dictis patet [illegible]. [illegible] autem habitus ipsi
sint ad aliquid declarat Arist. [illegible] sanitatem quae san-
itas e calidorum et frigidorum commensuratio aut contra
quae sunt intra aut quae sunt ad continens. [illegible] quae sanitas
proprie consistit in proportione quadam ac [illegible]
qua [illegible] qualitatum inter se quae in ordine ad continens

Quid intelligatur per continens

[illegible] continens intelligit [illegible] ipsum corpus in quo
e sanitas quae compositio qualitatum et humorum
quae in leone v.g. e sanitas in homine morbus est

diversas v. formas diversa temperamenta bn aut
male afficiunt & ad functiones aptos ut inepte adeo
dos disponunt. Simplicius & alij per continens intelligunt
aërem circumiectum ad quem nutritia humorum tem-
peries comparari debet; — ita ut ea male
fido forma soliditas heat quo ab aëre aliisque eius
modi rebus n. ptes expugnet: tamen. nec
dicom quod potiorem iudicio caeli solis naa pincipalis
ad sanitatem ut tuendam ut energendam momenti
habet. probat deinde et Autor quod alij et corporis habitus
sint ad aliquid quia sit dispositio perfecti ad optimum: ex quo
patet habitus et corporis ex suppositione naturae perfecta
perfectos operi quod per habitus bonos ad operationem
aliquam propositis efficiendas disponit ut probatur prima
ciem &c. Mavici noie Autor intelligit aptitudinem
ad motus veloces & cursus, quod in obesis non est.
dicere aut habitus ipsos esse ad aliquid nihil aliud e quam
illos quae ex habitudine multorum inter se v. g. robur
ex apta firmaque membrorum coaptatione pulchritudo
ex debita partium proportione ac dispositione perdit. vult
quoque Autor quod alterationes dicuntur in qualitates illas
in membris seu partibus existentes, ad quas
deinde habitus ipsi consequuntur: unde quod sanat
istas qualitates temperat secundum quas e alteratio

ex qua temperie sanitas nascitur. De habitibus

Pri ad habitus intellect. n̄ eē alteraoēs

intellectus similiter dicendum est quod adeoque de n̄ sit alteraō quia

scia vel non est nisi cum aliquid aliud alterat. Nam

sensus nam ex alteraoē quae sensu fit vel cum experientiam

comparamus acquirit aīa vtile colligit et sunt absque mutatione

seu alteraoē fieri nisi ex sensus alteraoē. Porro circa

Circa habitus scia duo sunt consideranda. 1m 2do

habitus scia duo considerantur 1° eius adeptio. 2do

adepti usus et exercitaō: utrumque ipsorum n̄ eē alteraoēs

seu generaoēs inde patet quod operaoēs aliarum potentiarum

n̄ sint generaoēs seu alteraoēs. Quod autem neque adeptio

habitum intellectuum sit alteraō et minus ē manifestum

quia et ipsi quoque alteraoēs in alio vel in sensu facti

consequuntur. Declarat hoc per exemplo dormientium ebrii

et male habitum quoniam postque ista impedimenta

recesserint nulla in aīa ipsa alteraoē interveniente

intelligunt ac raciocinantur; quomodo et in pueris scia devenio

perducitur. Facta enim quadam humorum sedatione per aetatem

vel aliis causis neque disciplinis et exercitaoē autem

scia nulla in aīa alteraoē facta sed si quae est

Pri ad habitus in appe. ita ratis n̄ sit alteraō

ea ē in sensu et corpore. Quod ad habitus in appe

titu rationali inhaerentes vel ad virtutes morales n̄ sit

alteraō probat Aristoteles: quum rex per sensum n̄ alterat sed

haec per virtutes mutae producit. quod non ē dicendum sed m

illas alterari quia nondum tota perfectio est. Probatur autem quia totum perfi
ciatur quia tunc unumquodque nunquam perficitur, cum naturae suae sta
tum perfectum attingit, sed hoc consequitur postquam inter se
per illas fit perfectio.

Conclusio 2da Ad qualitates 2dae et 4tae speciei non est alteratio. Conclusio 2da

Quoad ad 2dam non fit per se, quia ex primi conclusione habet li
quet et aliunde probatur quia omnis qualitas alterationem Pars 1ma
terminans latitudinem graduum in se cohibet adeoque ma
gis et minus suscipit: at potentiae latitudinem graduum
nullam habent neque magis minusve accipiunt quare altera
tionem terminare non possunt. Quoad ad 4tam speciem non fit al
teratio probatur: si fieret maxime fieret alteratio in fi
guris quia remotio vel acquisitio illarum quidem dependent.
Sed ad figuras non est per se alteratio sed ad aliquid aliud
ad quod ipsae consequuntur ut dolatio tendit ad partium remo
tionem et fingendi actio ad partium ut aucturam apposi
tionem unde consequuntur figurae sicut dealbatio per se ad albe
dinem tendit ad quam sequitur similitudo, ob id ad similitudi
nem non est alteratio per se sic et ad figuras: Maior et
subrectum patet aliarum alterationum ut condensationis et rare
factionem ut alias mutationes secundum certam ex quibus
consequuntur figurae ad quas tamen non est per se alteratio.
Conclusio 3tia quae alterant terminantur a qualitatibus secundum quas
est alteratio ita ut praedicatio sit aequivoca vel aequalis.

vocis utq ut id q alterat secundum suam vocem subiecto et
qualitate de e qtia at hoc n fit infigurnis et similiter
id e alterari. Maior patet dicimus n. aes e humidū
hoc e albus & qtia humidū e aes album e hoc. Atn
dicimus aes est statua ut statua e aes statua aerea nec ca
thedra e lignum s3 lignea: Et hoc e n a nuncupati
vi. v n agua voces s mutata. Haec satis ex qcud
momenti habent firmior ea ut q est in zda qclusione
posita utq res cui fit n dr alterari s3 cum recepit
formam seu figuram fit Et figuram seu formam non
alterat. Maior pbr qa alteraō ē reiam factā
existentib ridiculum. n. e parietes aut tegula et domus
alteraōes & domum alterari cui tegitur aut parietibus
clauditur cui n. tunc n fit s3 fiat n recte dicitur
alterari.

Conclusio 3tia q ex ratione possito sequitur. Alteraō n fit
p se nisi ad qualitates 3tia spei q sunt passiones & pati
biles qualitates eg in hac qclusione qclusio principalis
aliq zoes tex ii infirmavit satis & sic se ut qa non
alteraō fit generaōis & corruptionib via; res aut in
rumpant qualitatibus qualitatibus gterijs nisi se cognos
cant: Manifestum e secundum illas qualitates alterari
proprie fieri secundum quas formas nisi se differunt in
mat: Illae aut sunt propria qualitates 3tia spei:
Itaq alterari proprie est a sua naturali dispositione

Ad 2m

Conclusio 3tia.

Quid sit Alterari.

dimoveri quin aut subiectum secundum naturam suam perficiat ut sic
per se alterari non censetur. Verum ut tam hac quam
praecedentes quaestiones recte intelligantur notandum est alterationem — Alteratio quid sumit.
a philosophis accipi sumi 1° large nomine significatione pro omni — 1°
motu quoad qualitatem tendit 2do presse magis per — 2do
secundum consuetudinem & usum philosophorum pro eo duntaxat
motu qui inter duas sensibiles qualitates contrarias non
quascunque fit ut secundum eas peculiari qua-
dam ratione subiectum alterum fieri dicatur: quomodo — Ut sic 2do modo alteratio duplicem requirit conditionem.
sumpta duplicem requirit conditionem. 1a est ut qua- — 1a.
litas quae alterationem terminat non sit eadem re cum
aliquo ut illius duntaxat acquisitionem quasi eius
perfectionem compareat. Altera conditio est ut eadem — 2da.
qualitas aliam habeat sibi contrariam quae in subiecto prae-
existat ita ut ut unius acquisitio ab altera tanquam
a termino a quo proficiscatur. Defectu prioris condi-
tionis non est per se alteratio in figuris quae ita sit
idem re cum quantitate ut non alia quam ipsius quan-
titatis acquisitione in subiectum inducatur. Defectu
2dae neque ad scientias & virtutes neque ad alias per-
fectionis qualitates alteratio per se tendit, ipsa quae nullo
contrario in subiecto praeexistente saepenumero acquirantur:
neque enim necesse est ut qui virtute ut suam mentem

excolit vitio aut errore signatus fuerit. Ex quo
NB. fit ut nec omnes contraria specie qualitates alterationem
pariant quemadmodum patet in lumine per aerem diffuso et
in odore quorum illud contrarium non habet hic licet habeat
non id tamen necessario in subiecto perigit. Secundum generaliter
ac latè fusam alterationis acceptionem intelligendus est Aristoteles
in hoc 7o lib. text. 12. ubi dicit sensus alterari cum
ab obiectis patiuntur eorum motus species ab iisdem productas
et ad sensum transmissas in se recipiendo. Item supra
in 5to lib. text. 31. cum docuit ad differentiam in eo
esse motum generare unum et infra in 8vo lib. text. 20 cum
ait opinionem et imaginationem motum quendam videri
intelligit aut motum alterationis

Argumenta complura contra Aristotelis rationes in 3tio cap. et a nobis
in conclusionibus usurpatas proponi et solvunt a tollere
Obiectio 3a initio capitis huius ut. Sed contra 3tiae conclusionis explicationem est
hoc argumentum: Albedo non supponit in subiecto contrarium ergo
Secunda conditio non est recte tradita. Probatur Antecedens quia cum nubes nivem
vel nivem generat dat caloris acquisitio ut ex Aristotele constat
ex colligitur et tamen in nube nullus color albedini contrarius
praecessit quod per se clara est quia communis omnium sensus testatur
Solutio habet enim per albescit alterari. Respondetur acquisitionem
illam candoris in nive non sufficere ad contrarii praeexistentiam
candoris esse tamen alterationem propriam quae continet aliud aliquod
motus secundum suas qualitates ex quarum varia permistione

ac

ac temperamento colores existunt; quia motus antecedenter ne-
cessario procedunt a contrariis praeexistente in subiecto. Illa
nº 2da conditio videtur de extrema qualitatis augmentatione procedere
a contrario praeexistente in subiecto intelligenda est non paris qua-
litas conditio aut cum eius augmentatio 2da variatione quidem debet
alterationis facta secundum aliam aliamve ~~quantitates~~ qualitates a
quibus reipsa distinguitur ut in coloribus evenit (idque
et saporibus quoque odoribusque est intelligendum) Unde licet
sensitiva augmentatio insignis qualitatum interdum non pro-
ficiscatur a propriis contrariis quia aliqui sunt non idcirco
alteratio proprie dicta esse desinit. 10 Martij.

De proportione Motuum

Quaestio 3tia

Quia philosophus in textu proposito suo declarando videtur quod in motu omnino
veniendum sit ad motorem unum primum immobilem supposue-
rat Motus et mobilia invicem comparari posse ideo recte
et instituto suo convenienter hanc motuum inter se compa-
rationem nunc hic examinat. Tres autem ex ipsius philosophi sententia
conditiones requirit ad hoc ut ad invicem aliqua
comparari possint: prima est ut non sint aequivoca unde quo- 1a
niam acutum in magnitudinibus saporibus et sonis
aequivoce dicitur, ideo huiusmodi acuta inter se comparatio-
nem non admittunt nec recte. 2a comparatio dicatur

Tres conditiones requiruntur ad comparationem aliquam faciendam.